

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A Békés megye legrégebben lakott térségei közé tartozó Szanazug Doboz igazgatási területén fekszik. A szóban forgó területen – a feljegyzésekben már 1075-ben említett Dobozon és vidékén – szkíta, számos avar és korai honfoglalás-kori magyar leleteket találtak, többek között település- és templommaradványokat is. A Szanna nevű falu a Fekete- és Fehér-Körös mai összefolyása környékén lehetett abban az időben, amikor a folyók még Békés alatt egyesültek. A Körösök szabályzásában jeleskedő Bodoky Károly gyulai vízmérnök tervei szerint az 1855-57 között Gyula-Szanazug - Békés nyomvonalon ásott körülbelül 20 km hosszú meder az érintett településeken nagy mértékben csökkentette az árvíz veszélyét. A lefűződött holtágak nagy kiterjedésű vidéke igen változatos üdülőtájává alakult, a horgászatot és a vízitúrákat kedvelők paradicsoma lett. A történelem során a megye székhelyét felváltva adó három város: Békés, Békéscsaba és Gyula háromszögében elhelyezkedő terület kiválóan alkalmas pihenésre, vadászatra, horgászatra, üdülésre, sportolásra. A vidéket a Hunyadiak, a Marótiak, a Harruckernek, a Wenckheimék és a beházasodó más főúri családok birtokolták, s fennmaradt kastélyaik, majorságaik, gazdasági vagy ipari létesítményeik teremtik meg azt az egyedi jelleget, ami a térség természeti adottságaival együtt különleges vonzerőt jelent. Békéscsaba-Doboz között Gerla és Póstelek, Békéscsaba-Gyula között Veszely és Fényes, míg Békéscsaba-Békés között Borosgyán, Mezőmegyer, Sikkony területei helyezkednek el. Gerla ősi település, ma Békéscsabához tartozik. Vonzerejét a Harruckern-Wenckheim családok ma hasznosíthatatlan kastélya és a fejlődő falusi turizmusa adja. Póstelek (a Wenckheim - Széchenyi vadász kastély romja és a körülötte elterülő angolkert maradványai révén kedvelt kirándulóhely. Csárda, panzió, turistaház, teke- és teniszpálya, kemping, autós mozi található itt. Lehetőség van lovaglásra, kerékpározásra és természetjárásra. Veszely ősi település, helyén ma a 44-es út menti híres Veszely - csárdával, a Holt – Fehér - Körössel és kertisével, az úton átellenben fekvő Fényes vendéglőjével találkozhatunk. Az ősi Borosgyán sűrű tanyás térség, Sikkony tanyaközpont, és Mezőmegyer falu régészeti emlékei az ősi magyar és kun időkről árulkodnak. A Fekete-Körösön Sarkad és Szanazug közt félúton, Városerdő néven Gyula üdülőterülete található.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A Körösök mentén egy olyan roppant érzékeny és különleges tájegység található, amely a maga érintetlenségével, tájképi és természeti értékeivel méltán megérdemli a térségben élők odafigyelését, gondos megóvását, nem beszélve arról, hogy egy igazán vonzó célpontot jelenthet a környezettudatos, szelíd turizmus híveinek. A Kettős - Körös torkolatának vízgyűjtő területe, ez az összefüggő biogeográfiai egység sérülékeny ökoszisztéma.

E térség a szabadidő eltöltésének számos kiváló lehetőségével rendelkezik. Az aktív pihenés kedvelői lóháton, kerékpáron, csónakon vagy gyalogszerrel hódíthatják meg a területet, és élvezhetik a páratlanul tiszta levegőt és az érintetlen természet szépségeit. Ezek az ökológiailag és kulturálisan is érzékeny területek kiemelt gondosságot feltételeznek. A turizmus fenntartható irányú fejlesztéseinek kell inkább teret biztosítanunk, így például a falusi-, a lovas-, a kerékpáros-, a vízi- és az ökoturizmusnak vagy a természetjárásnak. A civilizáció zajától távol, az erdők mélyén és a folyók mentén különleges élővilágban gyönyörködhet a kiránduló. A táj vadregényes jellegét egyediségének köszönheti, amelynek megőrzése fontos feladat. Közös célunk, hogy minél többen gazdagodjanak azzal az egyedülálló élménnyel, amit a Körösök Völgyében, a Fekete - és a Fehér - Körös találkozásánál elterülő üdülőfalun, Szanazug nyújt látogatói számára. A táji uniformizálódás megakadályozása érdekében folyamatosan zajlik az egyediségek, különleges természeti kincsek feltérképezése.